

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRÅD

UDGIVET AF
KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND

Når man sidder bag pigtråd, er man kun optaget af een længsel: Friheden.

Tegning af H. Pieck.

K. H.s

mærkater

Ethvert brev bør forsynes med vore smukke mærkater i farvetryk.

Vi har to at vælge imellem:

1. *Bernadotte-mærkatet med hans billede.*
2. *Kammeraternes Hjælpefonds mærkat.*

Begge mærkater foreligger i ark med 25 stk. à 10 øre og fås ved at indsende beløbet til giro 780, Kammeraternes Hjælpefond, St. Kannikestræde 10, København K.

De indkomne beløb går til fondens hjælpearbejde.

Aktieselskabet
Banken for Vordingborg og
Omegn

Flemming T. Olsen
Statseksam. Ejendomsmægler
Ny Strandvej 76
Tlf. Humlebæk 231

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30).
Telf.: Om dagen Minerva 1336 om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

BESTYRELSE

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Militærattache Fl. B. Larsen, Stockholm.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund, Ordrup 5075.
Kst. sekretær: Tobakshandler Sv. Darling, Hillerød.

Den øvrige bestyrelse:

Damtøft, Aage E., præst, Vesterbro 76, Alborg.
Fosmark, Johs., overlærer. Redaktør af Pigtraad. Slagelsegade 9, 2., Kbh. Ø.
Øbro 8537.
Hansen, Viggo, fabrikant, Spigerborggade 2, Varde.
Holt, Paul, seminarieførstander, cand. mag., Århus.
Jespersen, Otto, landsretssagfører, Søndergade 72, Århus.
Johansen, P. A., arkitekt, Bernstorffslunds allé 80, Charlottenlund.
Kjeldsen, K., oberstløjtnant, Odense.
Kæraa, Leo, tandteknikermester, Banegårdspladsen, Århus.
Leth, O., bibliotekar, Johnstrupsvej 8, Sorø.
Loft, Johs., gas- og vandmester, de Mezasvej 18, Århus.
Mahler, P. E., førstelærer, Nr. Søby Skole, Nr. Søby, Fyn.
Malling-Jacobsen, A., ritmester, Kollund, Sønderjylland.
Møller, Poul, fabrikant, Skive.
Næsted, Børge, læge, Sadolinsgade 9 st. th., Odense.
Olesen, Otto W., boghandler, Randers.
Olesen, O., kontorchef, Grønnegade 18 A, Herning.
Rambusch, H., landsretssagfører, Kongensgade 49, Esbjerg.
Riis, Poul, pastor, Rosenvængets Sideallé 5, København Ø. Tria 3101.
Politifuldmægtig H. Schlanbusch, Stønnekjær, Vinding, Vejle.
Thestrup, K. (M. F.), dommer, Viborg.
Thorsøe, Holger, købmand, Sønderborg.

Kun brudstykker af sandheden

Af TAGE MORTENSEN

Redaktør Tage Mortensen skriver i denne artikel om resultatet af de parlamentariske kommissioners nu afsluttede undersøgelser. Han advarer mod at betragte de fremkomne oplysninger som mere end brudstykker af det sande billede af Danmark under den tyske besættelse og efterlyser supplementet til undersøgelserne: Besættelsetidens indpasning i den daværende internationale situation og en dokumentarisk skildring af modstandskampen.

Den 15. juni 1945 nedsatte Folketinget en kommission, der fik til opgave at undersøge forholdene omkring den tyske besættelse af Danmark, og afgive indstilling til tinget om, hvorvidt der var grundlag for at gøre ansvar gældende — med andre ord: rejse rigsretssag — overfor ministre eller andre særligt ansvarlige for deres holdning den 9. april og i besættelsesårene.

Kommissionen afgav betænkning den 4. oktober samme år. Den nåede til det resultat, at ingen ansvarlig politiker, militærperson eller diplomat havde gjort sig skyldig i landsforræderi eller havde udvist utilbørligt forhold til besættelsesmagten, selvom der »vel er begået fejl og forsømmelser«, men gjorde samtidig opmærksom på, at det problem, den var sat til at behandle, var så stor og omfattende at man ikke turde drage sikre slutninger af det materiale, man havde indsamlet i løbet af de fire måneder, kommissionen havde arbejdet.

Disse sidste bemærkninger blev udgangspunkt for nedsættelsen af den række af parlamentariske kommissioner, yderligere tre, som siden har beskæftiget sig med 9. april og den tid, der fulgte, og af hvilke den tredje afsluttede arbejdet i dette forår med afgivelse af de to sidste beretninger, der kan ventes i denne sag. Den næstsidste

er i denne tid i trykken, og den sidste foreligger i manuskript. Til den første kommissions betænkning har de tre efterfølgende føjet ialt fjorten beretninger, der med tilhørende aktsamlinger og stenografiske referater af foretagne afhøringer,

fylder ialt mere end 20.000 store, tættrykte sider, kvantitetsmæssigt det største værk, der nogensinde har foreligget på dansk, kvalitetsmæssigt en dybtgående kulegravning af det materiale, der foreligger til belysning af det officielle Danmarks stilling, holdning og handlinger i de fem år under tysk herredømme. I intet andet besat land er en undersøgelse af tilsvarende format foretaget.

Samtidig med, at et ærbødigt buk gives for den enorme arbejdspræstation, der her forligger, må det imidlertid tilføjes, at den oprindelige hensigt med kommissionen er forsvundet i blå tåge. Der bliver ingen rigsretssager. Der bliver ingen domme eller renavskninger — til sin tid formentlig en folketings-

Tyske bombeflyvere drøner ind over København om morgenen den 9. april. Billedet er taget fra Amalienborg.

Rahr's

tekniske Forretning A/S
AARHUS

Buchtrups Kliché-Fabrik A/S

Morvad Aarhus

E. Rosby

Autodele en gros
AARHUS

A/S Poulsen & Andersen

Butiksinventar
Nørreport 27 Aarhus

MALMROS EFTF.

v. Find Jensen
Automekaniker
Otto Rudsgade 100
Aarhus Tlf. 6461

Smede-

& Centralvarmeforretning

GAS - VAND - SANITET
Michael Mikkelsen
Ryvej 6 . Hasle Aarhus 56058

Borsbro Kro

Johs Jessen
Laurbjerg

Stjerne Magasinet

Raadhuspladsen 1-3-5 Tlf. 3596
AARHUS

W. Dylmers Boghandel

St. Paulsplads 7 . Aarhus
Tlf. 2956

BRDR. KOFOED

Stenhuggeri

Tlf. 2409 Aarhus

Aktieselskabet

Aarhus Dampvæveri

Fællesbageriet A/S

Aarhus

Johs. Jeremiassen

Tlf. 23133

Malermester

Aarhus

Weber & Sørensen

REKLAMEBUREAU — AARHUS

Østjydsk

Korn- og Foderstofforretning

Aktieselskab — Aarhus

A/S Aarhus Flydedok

og Maskinkompagni

P. AGERBÆK

raadgivende Civilingeniør

Park Alle 5

Tlf. 1863

Aarhus

debat og dermed færdig. De politikere og de embedsmænd, mod hvilke søgelyset i sommeren 1945 og månederne derefter var rettet, er forlængst enten døde eller påny betroet store og betydningsfulde poster eller er helt forsvundet ud af den offentlige erindring. Et retsopgør nu, 13 eller 14 år efter, at mulige forseelser blev begået, ville forekomme for besynderligt.

Måske er det også godt, at det er gået, som det er. Et og andet er jo kommet frem i de mellem-liggende år, der ikke harmonerer helt med det, man mente var kendsgerninger under besættelse og befrielse. Dette være sagt med et betænkeligt sideblik til dem, hvis sagers behandling ikke trak så længe ud som politikernes, og til efterkommere af dem, der gik i graven uden at have fået deres skyld eller ikke-skyld retsmæssigt fastslået.

✱

De parlamentariske kommissioners stærkt og med rette kritiserede slagside var deres ensidige sammensætning af politikere, altså af rigsdagskolleger og partikammerater til de mest betydningsfulde af de personer, hvis forhold skulle undersøges. Sammensætningen har ikke bevirket, at uheldige omstændigheder og grove fejl er blevet skjult. Så vidt det overhovedet er muligt at kontrollere disse ting, er alt kommet frem. Men den måde, *hvorpå* de er kommet frem, er unægtelig adskilligt varierende, fra skånsom ovebærenhed mod dem, hvis demokratiske alibi ansås for bevist ved deres parti-tilhørsforhold, til skarp mistænksomhed overfor dem, der ikke havde et sådant alibi i orden det være sig fordi deres politiske papirer virkelig var forsynet med anti-demokratisk påtegning, eller fordi de hører til ikke velsete kredse, i befolkningen, hvis demokratiske opfattelse ikke altid er ensbetydende med knæfald for et rigsdagsflertal.

Det er dog stadigvæk således, at meget af det, der er tilladt for kong Salomon, er forbudt for Jørgen Hattemager, fordi Jørgen Hattemager — af kong Salomon —

ikke anses for at have det kendskab til tingene, der gør de samme ord til visdom og landsskadelighed, alt eftersom de udtales af majestæten eller hattemageren.

Også dette kan læses ud af de parlamentariske kommissioners beretninger.

✱

Der er af de politikere, der har haft sæde i de skiftende kommissioner, og af de embedsmænd, der har bistået dem, udfoldet et forbilledligt arbejde med indsamling af materiale til belysning af den situation, Danmark blev bragt i ved den tyske besættelse af landet. Rub og stub er taget med, sensationelle afsløringer og ligegyldige bagateller. Intet er for stort og intet for småt. Fra »anslagene mod folkestyret i sommeren 1941 til den tyske materialforvalters liste over de forsyninger, som de tyske tropper skulle have med sig over grænsen om morgenen den 9. april. Efter tidens videnskabsmænd vil juble over stoffet. Der er materiale til mange doktorafhandlinger.

Og alligevel giver de nu udkomne 13 kommissionsbind plus de endnu ikke offentliggjorte sidste to et fortegnet billede af det hele fortegnet i den forstand, at vel er alle oplysninger rigtige, og vel er det billede, som disse oplysninger giver, fuldstændig korrekt, men det er bare ikke helt billede, det er kun en detalje af et billede, der trænger til meget supplement for at blive afrundet og forståeligt. Den studiekreds, der går i gang med at undersøge, hvad der virkelig skete den 9. april og i årene efter, vil meget hurtigt opdage, at kommissionsberetningerne slet ikke slår til. De er begivenhederne set fra et udvalgsværelse på Christiansborg, ikke den samlede, storlignede redegørelse for besættelsen og dens forløb, som man kunne have ventet, når kommissionen fra sit oprindelige, skarpt afgrænsede formål gik over til at optræde som videnskabelig stofarbejder.

Lad mig nævne et par eksempler.

I følge den parlamentariske kommission var det tyske overfald på Danmark den 9. april 1940 brutalt,

uprovokeret og uventet. Alle tre tillægsord er rigtige, når overfaldet betragtes fra København, og situationen kun vurderes som et dansk-tysk forhold på baggrund af den ikke-angrebstraktat, som ni måneder tidligere blev afsluttet mellem de to lande. Ser vi derimod den tyske aktion mod Danmark ikke som et isoleret tysk-dansk anliggende, men som det, den virkelig var: et led i stormagtskrigen, finder vi, at den faktisk kun var det hestehoved, hvormed den tyske militærmagt slog den allierede i kapløbet om de nordiske lande. Var tyskerne kommet to dage senere, havde de fundet engelske og franske tropper som — mere eller mindre velkomne — okkupanter i Norge på march ind over den svenske grænse. Den tyske aktion fandt sted den 9. april, den allierede var planlagt til den 10. Så nær var de to modstandere i hælene på hinanden. Intet af dette blot antydes på de 20.000 sider.

Eksempel nr. 2: Rygterne om et Rostock-møde mellem SS rigsfører Heinrich Himmler og udenrigsminister dr. Munch er undersøgt meget nøje af kommissionen, både af dens egne medlemmer og af den særlige kommissionsdomstol. Intet er fundet, der giver grund til at tro på rygternes troværdighed. Alligevel holder de sig, næret af den kreds af mennesker, der under besættelsen valgte det villige og intime samarbejde med besættelsesmagten, hele sværmen af 6. majfolk, der med deres horde af værnemagere, frontfrivillige, hipomænd og feltmadrasser vil være renvaskede og klare til revision af deres domme, hvis påstanden er rigtig. Nylig er den gentaget »under eds tilbud« af en nazi-professor, der opholder sig som flygtning i Argentina.

Vrøvl er det, det hele — uanset edstilbudet —, men rumlerierne vil blive ved, indtil den dag, da rygternes fuldkomne urimelighed vil blive taget op til belysning ved deres indføjelise i besættelsesaktionens samlede forløb under den synsvinkel, som gives både af

Folketeatret

AARHUS

J. O. CHRISTENSEN

Raadgivende Ingeniør

M. af I.

Skolebakken 5 . Tlf. 5800

AARHUS

Falcks Redningskorps

Aarhus $\frac{A}{S}$

CARL TRUE's

Linieranstalt

Graven 10

Aarhus

Harder & Co.

Store Torv 3 . Aarhus

Tlf. 1457

JØRGEN CLAUSEN

AARHUS

Johannes Gjerulff

AARHUS

Aarhus

ALFR. SØRENSEN

Bundtmageri og Pelshandel

AARHUS

Aarhus

Piskefabrik

Trøjborgvej 2

Aarhus

Reklamebureau »Lyre«

Aarhus

Hotel RITZ

Aarhus

Ludvig Wohlert

Aarhus

FRODE THINGSIG

Kontormaskiner og Kasseapparater

København:
Rewentlowsgade 14
Ve. 9755

Aarhus:
Søndergade 1
Tlf. 28100

Odense:
Dronningensgade 24
Tlf. 10077

Sct. Nicolauskilde's Brøndanstalt

Sct. Nicolausgade — Aarhus

Anton Sølvsteen

ODENSEGADE 4 — AARHUS

Aarhus Tarm Compagni

Aktieselskab

Sækkeleje-Kompagniet $\frac{A}{S}$

AARHUS

Himmels forhold til Hitler på det pågældende tidspunkt og Hitlers personlige ordrer vedrørende besættelsens forberedelse. Det vil da blive fastslået, at netop hemmeligholdelsen, den yderste hemmeligholdelse af den forestående aktion i alle dens forberedende faser var den uomgængelige forudsætning for, at den kunne lykkes. Overraskelsesmomentet var Tysklands eneste virkelige våben under aktionen. Den tyske luftoverlegenhed var kun stedvis. Den engelske flåde beherskede suverænt farvandet omkring Norge, og den eneste mulighed for at forcere disse farvande og besætte Norge — hovedformålet med aktionen, Danmark blev kun taget, fordi det lå »på vejen« — lå i, at ingen blev klar over, hvad der skete, før det var sket.

Derfor fik Hitler et hysterisk raserianfald, da aktionens leder, general von Falkenhorst i slutningen af marts foreslog ham en diplomatisk »sondering« hos de nordiske regeringer og forbød på det bestemteste ethvert sådant skridt. »Tror De, jeg vil risikere, at de nordiske lande henvender sig til England eller USA om hjælp?« spurgte der Führer.

Derfor gav Hitler ordre til, at ingen udenfor den lille kreds af høje militære embedsmænd, der udarbejdede »Weserübung« — aktionens kodeord — måtte kende det mindste til planerne, heller ikke de højeste partiledere, deriblandt Heinrich Himmler.

Derfor fik udenrigsminister von Ribbentrop først underretning om, hvad der forestod, så sent som den 4. april med samtidig ordre til at udarbejde ultimataene til Danmark og Norge.

Og derfor afviste Secret Service så sent som den 6. april en meddelelse fra København om den forestående aktion som »usandsynlig og antagelig et led i nervekrigen«.

På baggrund af alle disse kendsgerninger kan påstandene om »Rostock-mødet« ganske roligt stemles som løgn, uanset hvor mange tidligere tyske nazister, der er villige

til at aflægge ed på deres rigtighed.

På denne baggrund er det tillige forståeligt, at den danske regering i dagene op mod den kritiske 9. april forholdt sig, som den gjorde. At »noget« var under forberedelse, var ingen i tvivl om. Det fremgik til evidens af de oplysninger, som den danske efterretningstjeneste indsamlede ved Vesttysland, og som det danske gesandtskab i Berlin indberettede. Men hvad dette »noget« var, var straks mere tvivlsomt. Mere sandsynligt end angrebet mod nord var det angreb mod vest, over Holland og Belgien ind i Frankrig, der fulgte en måned senere. Således sagde man i London og Paris, og således håbede man også i København trods advarselne fra admiral Canaris. Det er den simple og enkle forklaring på, hvorfor Danmark lå, som det lå, da de tyske tropper væltede ind over grænsen og havnekajerne.

De parlamentariske kommissioners beretninger er en gennemgang af alle de faktorer, der knytter sig til det officielle Danmarks relationer til den tysk besættelsesmagt, således som disse relationer formede sig og skiftede karakter, som månederne og årene gik, og krigslykken vekslede ude i verden. Det er beretninger om krav, som blev imødekommet, og krav, som blev afvist, beretninger om en henholdende politik, der med megen bondesnuhed — ordet er hentet fra en tysk forholdsordre, givet til de tropper, der skulle rykke ind i Danmark — sigtede mod opretholdelsen af de bedst mulige materielle tilstande og de færrest mulige ødelæggelser i landet, som blev gennemført konsekvent til krigens sidste dag, uanset skiftet den 29. august 1943 fra rigsdagsstyre til departementschefstyre. Særlig opbyggelig læsning er det ikke, set under idealistisk synsvinkel, og nogen større stolthed over ord og gerninger spores ikke. Faktisk har kun een eneste mod til udenudskyldning at vedkende sig sit politiske ansvar fuldt og helt: Scavenius.

Besættelsestiden er efterhånden en fjern fortid. Med afslutningen af den sidste parlamentariske kommissions arbejde er dele af denne fortid klarlagt. Andre dele savner endnu sine publikationer. Indpassningen af okkupationen af Danmark i hele den daværende internationale situation og denne situations skiftende fasers indvirken på besættelsesmagts holdning og forlangender og på de vilkår, under hvilke den danske befolkning levede og virkede, er et af de billedbrudstykker, der stadig ikke har fundet sin maler. En samlet oversigt over modstandskampen er et andet. Begge dele kan skrives i dag. Til det første foreligger der tilstrækkeligt tilgængeligt materiale, til det andet bør en forskerkreds melde sig. Den begrundelse for modstand mod en kilde-underbyggende skildring, af kampens forløb, dens midler og metoder kan ikke røbes, fordi det ville være at give en eventuelt kommende besættelsesmagt kort på hånden, gælder ikke. Modstandskampen foregik nogenlunde ens i alle besatte lande, og de erfaringer, som dengang blev høstet, vil ikke være til nogen nytte i en mulig fremtidig situation, fordi denne vil møde med krav om helt andre fremgangsmåder.

Politikerne i de parlamentariske kommissioner har nu sluttet deres del af værket: Danmark besat og befriet. Vi venter på forfatterne af de andre og lige så vigtige dele af besættelsestidens historie.

Forbindelse søges med tidligere fanger fra Belsen-lejren

Undertegnede vil gerne i forbindelse med tidligere fanger fra k-z-lejren Bergen-Belsen, der har været sammen med min fader grænseovergendarm Kristian Asmussen Bov, født den 23. maj 1894. Han blev flyttet fra Neuengamme til Bergen-Belsen i tiden fra ca. medio oktober til sidst i november 1944. Han døde i Bergen-Belsen 1. december s. å.

H. V. Asmussen
Helgenæsgade 15 st. Århus

Jason

Søndergade 36 Tlf. 3680
AARHUS

Hugo Kragh

Manufaktur en gros
Nr. Allé 61 Aarhus

Best of all

June-Line skirts

DANIEL NIELSEN A/S

Gulvbelægning
Østergade 30 Tlf. 23333
AARHUS

Johs. Hørslev Nielsen

Statsaut. elek. Install.
Østergade 27 Aarhus

**JYLLANDS
SKILTE FABRIK**

AARHUS

 $\frac{1}{5}$ M. Christoffersen

I. M. Mørksgade 3 Aarhus

J. C. Christensen

Guldsmedegade 34 Aarhus

Jydsk Centraltrykkeri $\frac{1}{5}$

Axel J. Christensen
AARHUS

60868 Neuengamme og Versen

Bageriet »PRIOR«

Johs. Christiansen
Tlf. Risskov 77402

Brdr. Jacobsen

Aarhus

Reserveret

Restaurant RICO

Bruunsbro 15 Aarhus Tlf. 11405 - 12441

Reserveret S. E.

Aarhus

Østjyske Bryggerier

Aktieselskab — Aarhus

Thyge Stabell

Sækkeforretning & Presenningfabrik
Aarhus

HJ. LYSTAGER

Viby - Jylland

Jeg kan ikke hade et vildledt folk, siger k-z fange, trods 19 måneders slavetilværelse i Tyskland

Forskellig mening om vor stilling til Tyskland i dag

Kan man samarbejde med tyske organisationer i dag, eller skal man afvise ethvert samarbejde?

Er tiden nu moden til et forøget kulturelt samkvem?

Det var nogle af de spørgsmål, artiklen i sidste nummer af Pig-tråd rejste.

Den havde overskriften: Skal vi vedblivende vise tyske organisationer den kolde skulder?

Anledningen var, at direktør Bøgelund-Jensen, der er formand for K. D. Y., havde afvist samarbejdsopfordringer fra tyske sejl-sportsorganisationer.

Hvad mener nu danske tidligere k-z-fanger om spørgsmålet?

Vi har spurgt en del fangekammerater, men kun to har svaret. Det kunne tyde på, at mange er indstillet på at vente og se tiden an.

Ritmester A. Malling-Jacobsen, Kollund i Sønderjylland svarer kort og klart:

Vi skal afvise ethvert samarbejde med tyske organisationer, fordi man ikke kan stole på en tysker over en dørtærskel. Deres eksistens er mig så uendelig ligegyldig, at jeg ikke engang gider bære dem med mit had.

Det er mit standpunkt efter 35 års kendskab til de pågældende individer, og hver eneste dag, jeg lever, bestyrkes jeg heri.

Jeg deler helt og fuldt direktør Bøgelund-Jensens synspunkter, og jeg tager min hat af for den mand, der ikke er bange for at sige sin mening, når han bliver spurgt.

Demokratiet må lære fra sig.

Esben Andersen, der har været 19 måneder i k-z-lejren Stutthof, og stadig lider af følgerne fra opholdet der, udtaler:

De fleste danskere oplevede jo,

hvad krig og besættelse af fremmede tropper er, og hvilke grusomme forbrydelser, der blev begået.

Man kan diskutere, om det var bevidst eller ubevidst — eller om det var et *vildledt folk*, der opførte sig så gement.

Kernen i det hele er jo, at det tyske folk har fået banket militarismen ind i hovedet gennem mange generationer lige fra skoletiden — altså fra de skulle lære at læse, skrive og tænke. Hitlers herrefolksteori var jo en fortsættelse af det, tidl. tyske *kejsere* og *bismarkere* havde proppet ind i hovedet på det tyske folk — nemlig — militærgalskab og oprustning — og: Tyskland over alle andre nationer — ikke ved fredeligt samarbejde, men med våbenmagt.

Hvis alle hader et vildledt folk

Men hvis alle nationer hader et vildledt folk, *hvordan* skal så disse mennesker se en udvej ud af mørket. Det var jo mørke og ruiner, de fik, ved at følge forkerte og *gale* ledere.

Sporten er jo af uhyre betydning for samkvem mellem landene — det er ungdommen, der driver sport, og det er denne ungdom, der senere skal administrere og lede landene videre — fredeligt, side om side — og kun i fredelig sport overgå hinanden.

Tyskerne sprængte dansk sejl-sports højborg på Langelinie i luften — en uhørt forbrydelse mod sejlsporten — men der var også værre og større forbrydelser, krigen var årsag til.

I Stutthof stod jeg i en kommando — vi var 26 mand. Langs med lejrgaden stod en teglværkskommando på ca. 1500 mand, benrøde og muselmænd alle sammen. Hver

morgen stod vi der — og hver morgen blev der myrdet ca. 12 — 15 af disse stakler — i lange 19 måneder. Lige for øjnene af alle fanger blev der myrdet hver dag — og det blev i Stutthof til ca. 90.000 — alle lejrene var jo een stor forbrydelse.

Men alligevel kan jeg ikke hade et vildledt folk. Det må opdrages. Demokrater og demokratiet må lære fra sig — ved samkvem mellem nationerne. Der er forskel på — *ikke at glemme og at hade*.

Ja — man må skelne mellem nazister og de andre. Jeg mener, at hvis der kommer folk med herrefolksteorien herop — må man gøre alle hans eller hendes klub-medlemmer opmærksom på, at dette eller hint er noget, vi ikke kan eller vil tolerere.

Der må et samarbejde til på alle felter, der spænder over handel og vandel — men ingen må eller kan forlange af os, at vi skal modtage overbeviste nazister med blomster og hjertelige håndtryk og kys.

Da krig og besættelse var slut, første uge i maj 1945 — var der millioner af børn i Tyskland fra 8 til 15 år.

Disse unge er nu 8 år ældre. Det er jo dem, der vil ud og se andre lande bl. a. Danmark. Disse unge mennesker skal da ikke bøde for fædrenes synderegister i alle lande bl. a. her i Danmark.

For disse unge mennesker havde hverken lod eller del i de ældres forbrydelser landene over — og hvis de ikke bliver vejledt *nu* og *snart* — så får menneskeheden et ragnarok, værre end fra 14 til 18 og fra 39 til 45.

De unge tyskere vil til Danmark

Der er blandt tyskerne, især de unge, stor interesse for ferierejser til Danmark. Siden Danmark 15. april ophævede reglen om, at der skal foreligge en speciel indbydelse fra dansk side, er antallet af tyske visum-ansøgninger for indrejse til Danmark blevet fordoblet. Det danske paskontor i Flensborg får nu daglig 400 ansøgninger mod 200 før.

P. HANSEN & SØN

Blikkenslagermester
 Frederiks Allé 122
 Aarhus Tlf. 1580

BATA

Ryesgade 14 Aarhus

Bajsen

Ryesgade 4-6 Tlf. 9701 Aarhus

I. Tønnersens Eftf.*Aage Jensen*

Sadelmager og Tapetserer
 Mejlgade 28 . Aarhus . Tlf. 21385

John Petersen*Vægtspecialist*

Mejlgade 51 Aarhus

JOHS. OLSEN*Metalstøberi*

Bøgegade 3 . Aarhus

Aarhus

Gummivarefabrik
Aktieselskab

Munkegade Aarhus

Brdr. Rasmussen*Maskinfabrik*

Jens Baggesensgade 25-27
 Aarhus . Telf. 69111

LEEDS

Guldsmedegade 30
 AARHUS

Gummifabriken

»PARADAN«*v. Th. Ballerup Jensen*

AARHUS

Aktieselskabet

Aarhus Staalskibsværft*Christian Meyer A/s*

AARHUS

Aage Heidemann*AUTOMOBILFORRETNING — AARHUS**Salg og Service***Jyllands Papir-Værk A/s***Aarhus**Forsberg*

Tlf. 24477

Nørregade 30

Aarhus

I. Hansen

Sct. Paulsplads 12

Aarhus

*Carl Mortensen's***KONFEKTIONSFABRIKER**

AARHUS

Tysk erstatning til nazismens ofre

Mens man i Danmark meget hurtigt efter befrielsen fandt frem til regler for skadeserstatninger til in-ternerede fra fængsler og tyske k-z-lejre, har de tyske fangeorganisationer måttet kæmpe en hård kamp gennem 8 år for at blive hørt i deres erstatningskrav.

Nu lysner det.

Lige på falderebet til den nye valgkampagne — har den vesttyske regering nu lagt sidste hånd på et lovforslag om skadeserstatning til alle, der på grund af deres tro, race, verdensanskuelse eller politiske mening blev forfulgt af nazisterne i tiden mellem 1. januar 1933 og 8. maj 1945 og »led skade på liv, sundhed, frihed, arbejde, formue og eksistens«. Forslaget vil nu blive forelagt parlamentets to kamre, og regeringen håber, at det kan vedtages endnu i denne parlamentssamling, som slutter i de første dage af juli.

Gælder ikke folk fra okkuperede lande

De regnskabskyndige eksperter er kommet til det resultat, at en måned bag pigtråden i en nazistisk koncentrationslejr eller anden form for frihedsberøvelse berettiger til en godtgørelse på 150 mark — eller omtrent 250 kr. Dette gælder dog kun for tyske statsborgere, som inden 1. januar 1947 var bosiddende i Vesttyskland. *k-z-fanger fra de okkuperede lande har ikke ret til denne erstatning. Deres eventuelle krav om godtgørelse vil blive honoreret gennem de tyske reparationsbetalinger til de tidligere fjendelande, oplyser en talsmand for regeringen.*

For dem, der døde i koncentrationslejrene, ydes der en livrente eller kapitalerstatning til de efterladte. Enhver, som blev afbrudt i sin faglige uddannelse eller sine studier, vil modtage et tilskud på op til 5000 mark til genoptagelse af uddannelsen, og i særlige tilfælde gives der lån på indtil 10.000 mark til genopbygning af en ekssi-

tens. De, der blev syge, vil få godtgjort lægebehandlinger eller kur-ophold eller kan få udbetalt en samlet kapitalerstatning.

Erstatninger på 5½ milliard mark

De tyske myndigheder tør ikke nøjagtigt sige, hvor mange mennesker der omfattes af det nye lovforslag. Men man regner med, at statens udgifter vil andrage 5½ milliard mark, hvoraf 1½ milliard skal gå til godtgørelse for beslaglagte, plyndrede eller ødelagte formuer og ejendele.

Også de såkaldte displaced persons, de titusinder af deporterede udlændinge, der efter krigen er blevet hængende i Tyskland, kommer ind under erstatningsloven.

Lovforslaget er en af de forpligtelser, den vesttyske regering måtte gå ind på, da den tyskallierede generaltraktat for et år siden blev undertegnet i Bonn. En anden forpligtelse var erstatningerne til Israel, der for kort tid siden blev godkendt af parlamentet. Det nye lovforslag er et supplement til de erstatningslove, der har været i kraft i den amerikanske og franske zone, men aldrig er slået rigtigt igennem i landene i den britiske zone. Regeringen vil nu gøre sit til, at et temmelig forsømt kapitel i Tysklands efterkrigshistorie bliver udfyldt.

Dr. Werner Best fortsætter sin nynazistiske virksomhed

Optræder som konsulent for tidligere S-S folk

Den tidligere nationalsocialistiske befuldmægtigede i Danmark, dr. Werner Best, fortsætter trods de stærke angreb mod advokat dr. Achenbach i Essen, som han samarbejder med, sin virksomhed inden for de vesttyske soldater-organisationer.

Det er således kommet frem, at dr. Best også samarbejder med tidligere SS-folk, der i dag kæmper for deres fulde rehabilitering under

det demokratiske styre i Vesttyskland. Dr. Best regnes for at være SS-folkenes hovedhjælper i disse bestræbelser. Han gælder i det hele taget i de gamle militærkredse for at være ekspert angående de tidligere krigsforbryderes genindlemmelse i det nationale og politiske samfund. Dr. Best er hovedtalsmand for et tysk krav om en »Generalamnesti« for alle dømte officerer og soldater. Hans hovedsynspunkt er: Der kan aldrig være tale om krigsforbrydelser eller forbrydelser i det hele taget, hvor en tysker i tidsrummet fra 1933 til 1945 ikke har gjort andet end lydigt at efterkomme en ordre fra højere sted.

Med denne Best-tese, som i øvrigt finder kraftigt bifald i Vesttyskland, bliver ene og alene Adolf Hitler tilbage som den ansvarlige ordregiver og dermed som den eneste krigsforbryder. Thi, hedder det, samtlige ordrer, der blev udstedt og udført i det tredje rige, kan føres tilbage til Hitler selv. Og dr. Bests krav om en generalamnesti for samtlige dømte nazister anses ifølge denne teori at være begrundet med 100 procents klare og sikre argumenter.

Ålborg

I lighed med sidste år solgte de studerende, der bor på *Frihedskollegiet i Ålborg*, i dagene op mod 4. maj det smukke 4. maj-mærkat, der blev fremstillet i 1946. Mærkatet blev tilbudt i to udgaver, et til at klæbe på ruder og vindspejl, og et, der kunne stå på disk eller bord. De penge, der kom ind ved salget, går til støtte for de unge, de bor på kollegiet og som fortrinsvis var udvalgt blandt dem, der har det længste studium foran sig. Mærkatet der kostede 1 kr. blev solgt både i Storålborg og i de byer, der har unge boende på kollegiet, hvilket vil sige størstedelen af Nordjylland.

Helmer Uldall
Landsretssagfører
AARHUS

Anton Ovesen $\frac{1}{5}$
AARHUS
Tlf. 548 - 549 - 550

CARL WELBEL
Slagtermester
Tordenskjoldsgade 12 Tlf. 69529
AARHUS

Gottlieb
Tordenskjoldsgade 32
AARHUS

HERLUF SPRING's
Autoblikkenslageri
Tordenskjoldsgade 9 Tlf. 2734
AARHUS

Vennelyst Auto-Service
v. Hansen
Sølystgade 1 Tlf. 13352
AARHUS

Dansk - Svensk Staal $\frac{1}{5}$
»Akadiahjørnet« Borgporten
Aarhus Tlf. 23142

Vaaben *Sport*
„AQUILA“
Jens Lopdrup
AARHUS

Kuglelejer
Rullelejer

Generalrepræsentant i Danmark :

Otto Wistisen . Aarhus
SØNDERGADE 66-68 . TELEFON 23777

Murermester **Klostergaard**
Murer-, Entreprenør-, Ingeniør-Arbejde
Hafniahus Aarhus Tlf. 22433

FARVE & LAK
JOH. A. SJØREEN, Aarhus
Rosengade 16-18, Telf. 22266

SJØREEN & CO.
Malerfirma
Rosengade 18 Aarhus

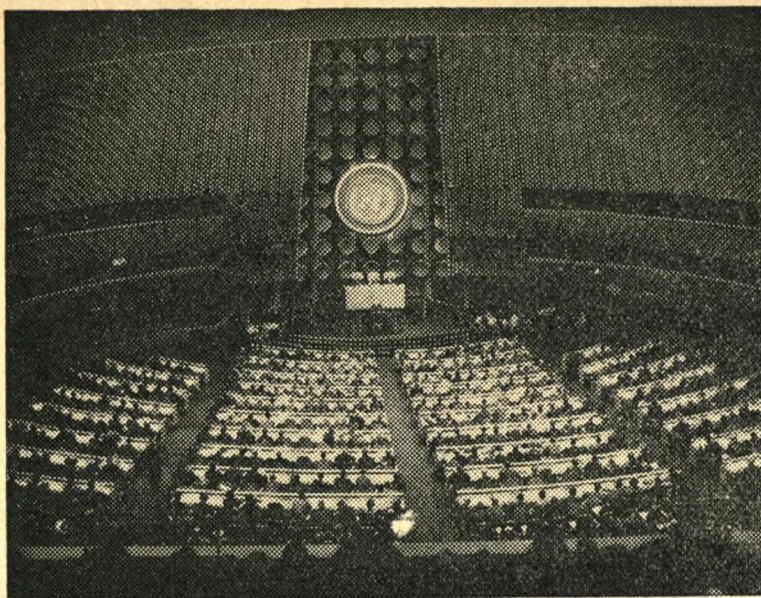
Aarhus Renaissance
Møbel-Lager
Rosengade 34, Aarhus Telf. 35402

Reserveret A. P.
(Aarhus)

Reserveret Trøjborg
(Aarhus)

Kgl. Hofleverandør
Bruun & Sørensen $\frac{1}{5}$
Ingeniørkontor AARHUS

Her træffes beslutninger, der angår os alle

Repræsentanter fra 60 lande mødes ved F.N.s generalforsamling for at drøfte spørgsmål, der berører millioner af mennesker verden over.

Tilbøn ell. eftertanke

I F.N.s hovedkvarter i New York, hvor mennesker af mange forskellige trosbekendelser samles, findes et særligt værelse, hvor de delegerede kan hente inspiration gennem bøn eller stille eftertanke.

Hun forlangte 40.000 kr., men fik 22.000

Landsretten skulle den 9. juni have behandlet et erstatningskrav, der var rejst af fru Heising, Lyngby, enke efter DNSAP-manden, stenhuggermester Franz Louis Heising.

Tre mænd havde den 6. maj 1945 krævet af Heising, at han skulle aflevere sin revolver. Han undlod at gøre dette — og blev skudt. I retten meddeltes imidlertid, at sagen var blevet forligt, idet forsvarsministeriet var gået ind på at betale fruhen 22.000 kr. plus sagens omkostninger med 1200 kr.

Landskabet søndenled

Tegneren Viggo Guttorm Pedersen har på Samlerens forlag udsendt bogen: Landskabet søndenled. Den berømte og højt skattede kunstner har her i en virkelig kunstbog gengivet mange af de landskabelige forskelligheder, der findes på Sydslesvigs 5000 km². En del af originalerne kan erhverves ved henvendelse til kunstneren.

Dachau ønsker navneskifte

Indbyggerne i byen Dachau har sat sig i bevægelse for at få byens navn ændret. De ønsker ikke at blive mindet om deres bys »sorte periode«, da den var vært for den berygtede koncentrationslejr.

Bladet »Münchener Merkur« meddeler, at visse firmaer i Dachau allerede har ændret deres brevpa-pir. En officiel aktion er forestående.

»Det er utåleligt, at fredelige borgere i en lille by til stadighed skal lide under andre folks synder«, skriver bladet.

Det oplyses, at folk fra Dachau har haft mange ubehageligheder siden krigen. Et af de grelleste tilfælde indtraf for en af byens forretningsmænd, hvis bil blev væltet og delvis ødelagt under et besøg i Frankrig, fordi det af nummerpladerne tydeligt fremgik, hvor bilen var fra.

International udmærkelse til dansk sygeplejerske

Det internationale Røde Kors i Genève uddeler hvert andet år *Florence Nightingale-Medailen* til en sygeplejerske, der har udført et særlig fortjenstfuldt stykke arbejde for syge og sårede, hvad enten det så er i krigs- eller fredstid. Det er dog også sket, at medailen er gået til en sygeplejerske, der har gjort en særlig fortjenstfuld indsats inden for sygeplejens organisation.

I år var det en dansk sygeplejerske, der blev den udvalgte, nemlig afdelingssygeplejerske *Ellen Marie Christensen* fra Finsen-institutet. Den ærefulde dekoration blev overrakt hende af direktør *Aage Schoch* ved en højtidelighed hos Røde Kors i København.

Ellen Marie Christensen fik medailen for sin indsats under besættelsen, hvor hun med fare for sit eget liv passede allierede flyvere og danske frihedskæmpere. Hun passede blandt andet »Citronen« og »Flammen« og forsvarede dem endda med våben i hånd!

Hun var desuden meget aktiv under hjælpe-kampagnen mod de jødiske landsmænd.

8 år efter — men sent er bedre end aldrig.

Aarhus
Osteri & Salatfabrik

Borgporten

Tlf. 5338

Aarhus

KAWO

Aktieselskab

AARHUS

ROSENDAHL

Tricotage - Manufaktur

Tordenskjoldsgade 40 Tlf. 10400

AARHUS

Eduard

Aarhus 1256

Johs. Svinth

v. Marie Roloff

Tordenskjoldsgade 65 Aarhus

Vagn Nielsen

Tapet- og Farvehandel

Tordenskjoldsgade 37 Aarhus

F. J. Nielsen

Tordenskjoldsgade 25

Tlf. Aarhus 67147

Kødhjørnet

Tordenskjoldsgade 66

AARHUS

M. V. APEL & SØN

Trøjborg Møbellager

Tordenskjoldsgade 96 Aarhus

Elite SKILTE

Klostergade 33

Aarhus

RICH. SØRENSEN

Revisor

Ankerhus — Søndergade 1 A — Aarhus — Tlf. 31311

Ejner Mikkelsen

MURER- OG ENTREPRENØRFIRMA

Aarhus

A. M. C.

Aarhus

QUIST'S LABORATORIUM

Civilingeniør T. A. Thomsen

AARHUS

Ch. Adelørn's Eftf.

E. Ringsted

Elektriske Artikler en gros
Klostergade 74 Aarhus

EILERS BAGERI

Tlf. 9557

Ndr. Strandvej 136

Risskov

Lilli & Knud

Risskov

Patent- og Ingeniørkontor

Brøndum Patent Bureau

„Patenter, Varemærker, Mønstre“

Banegaardsgade 33

Aarhus

Revisionsfirmaet

SVEND PEDERSEN

Aktieselskab

Søndergade 1 A Aarhus

Tlf. 31399

Aarhus Maskinfabrik

Sydhavnen . Aarhus

Dansk

Brandforsikringselskab

„Vermund« af 1904

AARHUS

Samtaler med unge og gamle i dagens Tyskland

Bibliotekar Hans Rütting giver en række nærbilleder fra efterkrigstidens Tyskland, der er præget af ideologiske diskussioner.

I.

I smugkroen

Det begyndte at regne. Ved Frankfurt blev jeg sat af. Uafledeligt mødtes lysskærerne fra modgående biler på den våde landevej. En benzintank — ligesom en sollys paddehat — gav ly for bygen, der trommede ned på de holdende lastvognes presenninger. Chaufførerne sad omkring det eneste bord i traktørstedet; udenfor stod mænd og kvinder med deres lasede bagage — de talte ikke med hinanden, bare stirrede mod kaffebarens dør. Der var en ung mand, jeg havde mødt samme eftermiddag i Stuttgart. Han missede til mig:

— Nå — det gik! Hvor skal du nu hen? Til Kassel? Så har vi samme vej!

Han var iført en gammel militærfrakke med sølvknapper på.

— Man har stjålet mine papirer! forklarede han, uden at jeg havde spurgt om det.

— Politiet har fundet tyveknægten. I Kassel. Nu skal jeg hente dem.

Barens dør lukkedes op — man måtte være hurtig i vendingen.

— Op med jer — jeg kører med det samme!

Og så dundrede den store vogn afsted mod nord i strømmende regnvej og med viskerens jævne rytme som sovevise. Pludselig for vi op — vognen standsede brat. To politibetjente lyste os i ansigtet.

— Hvad er det for passagerer, De har med? Jeres Kennkarte!«

Den unge mand fortalte sin historie, som dog ikke syntes fyldestgørende.

— Hvad hedder du? Har du andre papirer?

Han trak nølende et brev frem. Den ene betjent så efter i en bog,

medens den anden holdt øje med fyren.

— Dig har vi efterlyst i flere måneder. Søgt for tyveri, undvejet fra arresten — denne gang slipper du ikke!

De tog ham i hånden og vendte sig mod mig. Såsnart de så passet, smilte de.

— Hils København! Vi har været der som soldater. God mad — men sabotagen, den skulle I ikke have lavet. Nu går vi jo alligevel snart sammen — mod Øst — hvornår kommer krigen?

Vi kørte videre igennem sovende småbyer, som i en magisk lyskegle gled bindingsværk og spidse gavle forbi.

— Aldrig mere krig! sagde chaufføren. — Jeg har været med i to — nu kan det være nok!

Vi snakkede frem og tilbage, så sagde han pludselig:

— Hvis I bliver ved at behandle os sådan som I gør, så bliver vi nazister igen, allesammen.

Han var socialdemokrat — endnu da. Han havde værdsat dr. Schuhmachers stejle holdning mod Adenauer, de allieredes marionetfigur«, og hans pacifistiske program.

— Så er De på linie med pastor Niemøller? spurgte jeg.

— De mener ham, den tossedede præst, der var i k-z? svarede han efter en stunds tøven. — Nej, aldeles ikke. For han vil købe fred og enhed fra russerne.

Et fanatisk had lyste af mandens øjne.

— Daglig tager jeg flygtninge op, der kommer østfra — nej, nej — og så sluttede han resigneret: men amerikanerne o englænderne lader os i stikken — de løber deres vej — i første omgang. Og over-

lader os til russernes hævn. Derfor er der ingen, der vil være soldat!

Han havde opdaget, at jeg kom far Danmark. Så måtte jeg smage på øllet, der brygges i Ziegenhain!

Vi drak i en røgsværtet krostue og jeg mindedes pludselig, at jeg sammestid havde siddet for mange, mange år siden. Der havde været fest og »Schwälmerne« var kommet i deres maleriske folkedragter.

Det blev til et længere ophold; øllet var lifligt og løsenede tungen, nogle begyndte at synge.

— De må lære tysk hygge at kende! sagde chaufføren, da vi atter kørte på de krogede landeveje.

— Jeg ved en beværtning ved autostradaen, der er »Leben« hele natten igennem.

Så trak han mig til den næste knejpe.

— Fyldt med landevejens kaptajner! forklarede han, da vi gik igennem den tætte tobaksrøg.

— Vi er afholdsfolk!

Værten bragte glas så store som blomstervaser.olieplettede mænd flokkedes omkring os.

— Ved De, hvem det var, der byggede gaskamrene? spurgte en. — Amerikanerne — for at skyde skylden på Hitler!

For Adenauer havde de kun latter tilovers — jeg lagde mærke til, at vi var nået Prøjsen.

— Alle må være nationale! råbte han — bare ikke vi tyskere! Men imod Hitler var de — fordi han havde tabt krigen.

Ved totiden om natten nåede vi Kassel. Jeg var glad for, at øldrikkeriet så ville være forbi.

— Hotellerne er lukket! bemærkede chaufføren. Han satte bremserne i og sprang af.

— Kom med — men lad Deres sager ligge i førerhuset.

Han bankede mod en tilskodet dør og kneb øjnene sammen.

— En smugkro!

Værten tyssede: — Politiet har lige været her — men vi har bestukket dem med nogle snapse. Kom ind!

Derefter fik vi en spøgefuldt ment velkomst med de værste tyske ukvemsord. Chaufføren gengældte

— og så trådte vi ind i krostuen, hvor mænd flokkedes ved skænken, medens andre spillede kort. En tredje gruppe sang og slog med krusene i takt på bordet.

— En dansker! råbte chaufføren — og som med et trylleslag havde jeg hele selskabet omkring mig.

— På besøg hos barbarerne — hva'? Skriver I stadig om koncentrationslejrene? Og om jødeforfølgelserne? Altid spredes der løgne om os tyskere!

Jeg prøvede at berolige dem ved at sige: Netop i Danmark søger man en vej til forståelse med det demokratiske Tyskland! Det skulle jeg ikke have sagt.

— Har De ikke lagt mærke til, at vi ikke har talent til at være demokrater? råbte en.

Og en anden: — vi ønsker ikke jeres livsopfattelse!

Eller har Danmark modtaget nationalismen, da den tyske værne-magt besatte jeres land? Men vi skal påtvinges vor besættelsesmagts demokratiske ideer.

En tredje tog mig til siden.

— Lad dem snakke — sagde han — de har drukket for meget. De siger, hvad de mener — bare lidt ligefremt og uhøfligt, men sådan er vi tyske jo. De må dog indrømme, at man ikke kan opdrage et folk, når man stadigvæk tugter det. I kommer med en frihed, vi aldrig har kæmpet for. Hvem siger jer, at vi føler os lykkelige i denne frihed?

Ved fire tiden mente værten, at nu kunne det være nok; og slukkede simpelthen lyset.

— Jeg har en kro, men intet hotel! fik jeg at vide, da jeg bad ham vise mig et værelse.

— Det kan der bødes på! råbte manden, jeg sidst havde talt med, og trak mig med det samme ud af det mørke lokale. Vi stod i morgengryet på en søvrig forstadsgade.

— De kommer med hjem til mig! bestemte han og vaklede, stadigvæk gestikulerende, mod et hus, hvis facade var nypudset. Men tværs over gavlen stod der med store bogstaver: KRO.

— Nej tak! erklærede jeg nu —

een gang mådet være slut med drikkeriet!

— De kommer ikke udenom dette hus, svarede han — hvis De da vil have natlogis. Jeg er nemlig selv krovært, og dette her (han pegede stolt mod facaden) er mit hus. Vi skifter hver anden aften så kommer min kollega, den anden krovært, hen til mig — og så drikker vi her om kap.

— Efter noget besvær havde han fundet nøglen frem og viste mig ind i et trappehus. Et mærkeligt lys skinnede ovenfra, der kom tiligemed et koldt pust: Huset var bomberamt, jeg kiggede lige ud mod den stjerneklare nattehimmel bag spærene. Manden kravlede ad en stige til den øverste etage; efter en stund råbte han, jeg skulle følge efter — og jeg opdagede snart, at murerne havde taget fat med arbejdet på loftet. Der var en dør til et stort værelse — deres eneste soveværelse, hvor konen imens havde redt op for mig på en sofa. To børn var vågnet og så forbavset på den fremmede gæst, der kom i den tidlige morgentime. Men alt var så selvfølgelig, at jeg i denne gæstfrihed snart genkendte en levning fra bombenætternes tid, da man var hjælpsom overfor enhver nødstedt »folkefælle«. Denne hjælpsomhed overlader man nu til myndighederne og nøjes for sit eget vedkommende med den store gestus overfor en udlænding. De var flinke, de var rørende flinke. Da

jeg tog afsked, trykkede manden min hånd og hviskede:

— Farvel — og besøg os igen en anden gang, og fortæl danskerne, at De har sovet hos en rigtig nazist, en ærkenazist. Jeg var et halvt år i amerikanernes interneringslejr.

✱

Ungdomsidealerne

Foran den nye skole var der en plakat med Albert Schweitzers sentens: I må aldrig glemme jeres ungdoms idealer.

Læreren holdt en besynderlig tale, som jeg aldrig før eller senere har hørt i Tyskland.

— Tyskland er en eneste kirkegård — sagde han. — Jeres fædre er måske endnu i russisk krigsfangenskab, jeres mødre og søstre lemlæstede under bombeangrebene. Og hvem er skyld i denne usigelige ulykke, der har ramt os alle — også jer, de sagesløse.

Så pegede manden, der var ca. 40 år gammel, mod sig selv.

— Det er den generation, jeg hører til. Vi troede, forblindede som vi var, at vi netop skulle glemme vor ungdoms idealer, så snart vi var voksne. Ondt må gengældes med ondt, dobbelt og tredobbelt ondt. Nu ser I resultatet. Gentag ikke den fejl, børn, som vi har begået.

Og så pegede læreren mod tavlen med Albert Schweitzers ord: I må aldrig glemme jeres ungdoms idealer.

De venter på køreljighed med en lastvogn

Foto Magasinet

AARHUS

Ryesgade 1

Tlf. 503

I S JULIUS NIELSEN'S

Korsetfabrik

AARHUS

Reserveret D. J. K.

L. Albrechtsen

Urmager og Optiker

Søndergade 7

Tlf. 25121

AARHUS

BOGBINDER

Fiskergd. 3

AARHUS

Telf 684

BØGH

P. Jul Nielsen

Ingeniør M. af I.

Rosenkrantsgade

Aarhus

KLOSTER

1/3 Thomsens Magasiner

Aaboulevarden 60

AARHUS

Kjole Lageret

St. Torv 15

AARHUS

Brdr. Christensen

Vesterbrotorv 10

AARHUS

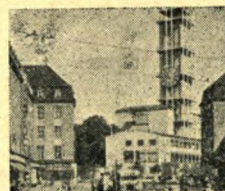
Fine haandlavede Tænder

60 Kr.

S. A. Petersen

Jægergaardsgade 51 Tlf. 12837

ET HJEM PAA REJSEN

A
A
R
H
U
S

Missions-Hotellet ANSGAR

Nybygget, moderne og hyggeligt Hotel,
med 1. Kl. Køkken og Service.

Chr. Schou & Søn

Snedkermestre og Tømrermestre

Eckenbergsgade 30

Aarhus

T. S. LUNDING

Bruunsgade — Aarhus

Tlf. 3838 — 4955

A/S Olaf Henriksens

Protokolfabrik

Eckenbergsgade 5

Tlf. 11212 - Aarhus - Tlf. 9697

Frederiksbjerg Autohandel

Jægergaardsgade 103

Aarhus

L. Marstrand Nielsen

Tømrermester

Tlf. 34577

Vesterallé 9

AARHUS

»Vulcano«

Tlf. 3573 Aarhus

Metallisering af Kofangere

SKANDINAVISK

AUTO-FJEDERFABRIK

Eckersbergsgade

AARHUS

JYDSK HÆRDERI

TLF. 8735

VALDEMARS G. 47. AARHUS

Reklametrykkeriet 1/5

AARHUS

Rejsebureau

AROPA

AARHUS

Wermund Rasmussen

Aut Vand- og Gasmester

Vesterallé 20

Aarhus

HAMMERSCHMIDT Foto

Toldstrup

Manufaktur & Trikotage en gros

Eckersbergsgade 9

Aarhus

Schultz Petersen & Søn

Ægforretning - Ægekspert

AARHUS

Ernst Hessellund

Bog- og Papirhandel

Søndergade 5

Aarhus

NIEPORT & WIED

M. Ing. F. F. R. I.

Hans Bragesgade 49

Aarhus

Slagtermester

Walther F. Nielsen

Vestergade 26

Aarhus

S. Møller Christensen $\frac{1}{5}$
Papir en gros & Bogtrykkeri
Jægergaardsgade 48-50
AARHUS

A. THOMASSEN
Bageri
Studsgade 3 Tlf. 1095
AARHUS

V. Frandsens Eftf.
Karosserifabrik
AARHUS

Clemenstrykkeriet $\frac{1}{5}$
Kystvej 37 Tlf. 641
AARHUS

Pfaff Symaskiner
Park Allé 7
Tlf. 25100 Aarhus

M. THOMSEN
Conditori og Bageri
Vestergade 27 Aarhus

Heinrich Nielsen
Slagterforretning
Silkeborgvej 255 Aabyhøj
Tlf. 213

$\frac{1}{5}$ **Magnus Petersen & Co**
Jernstøberi
Aabyhøj

S. OVERGAARD
Silkeborgvej 281
Tlf. Aabyhøj 930
Aut elek. Installatør

Thomsens Radio
Silkeborgvej 239 Tlf. 1020
Aabyhøj

TORVEHALLEN
Silkeborgvej 233 Aabyhøj

H. Lynge Nielsens
Tømmerhandel
Ebeltoft

Hotel Ebeltoft
v. Fru Andersen
Besøg den bekendte Molbosal

Fischer Jensen
& Hindkjær
Møbelfabrik . Højbjerg
Tlf. Skaade 546

AUTO-VÆRKSTEDET
Rosenvangsallé
F. Nielsen Tlf. Skaade 529

Højbjerg Farvehandel
Tlf. Skaade 313
Oddervej 61 Højbjerg

Slagtermester
FA. CHR. HANSEN
GALTEN

A/S Auning
Savværk og Tømmerhandel

Højkol Savværk Ry
Civilingeniør
K. Carsten Pedersen

C. SØNDERGAARD
Papir en gros
Grundlagt 1880
THISTED

Maskinfabriken
H. P.
Autoværksted Grovsmedie
Motorværksted Maskinfabrik
THISTED
Indeh. H. Hindahl-Pedersen

Hedegaard & Helligsøes Eftf.
Trælastforretning
Thisted Tlf. 213

**Thisted Andels-
Svineslagteri**

Joh. Agerholm
Chr. Sørensens Eftf.
Isenkramforretning
THISTED

H. og V. HANSEN
Slagtermestre
THISTED
Tlf. 217

Thisted Jernhandel $\frac{1}{5}$

Hans Bredahl
Jern og Staal
Thisted Tlf. 637

LANDBOSPAREKASSEN
FOR THY
THISTED

AAGE V. KJÆR
Lille Torv 3 Thisted

**Sjørring
Maskinfabrik** $\frac{1}{5}$
Sjørring Thy, Tlf. 10 og 100
Staldgødningssprederen
»Teutonia«

Andelsmejeriet
NORS

SJØRRING-THORSTED A M

Tlf. 30 Sjørring

Thylands Bank
Aktieselskab
HURUP - THY

Thylands-Trælasthandel A/S

Tlf. 120 - Vestervig - Tlf 122

Købmand

J. Th. Nyborg

Telefon 20 Søvind

Niels Jensen & Søn

Nykøbing Mors

Morsø Andelsslagteri

Nykøbing Mors

A/S MORSØ TEGLVÆRKER

Nykøbing Mors

Aut. General Motors Forhandler

ARNE RABENHØJ

Nykøbing Mors

Oscar Bangs Planteskole

Nykøbing Mors

Tlf. 47 Giro 7264

Ill. Katalog franco

Nordjysk Bank A/S

AALBORG

A/S Sørensen's Kulhandel

THISTED

Telefoner 17 og 100

**THISTED ULDSPINDERI
OG TÆPPEFABRIK A/S**

Sørensen's Herremagasin

THISTED

Asger Mathiassen

Jern- og Staalforretning
Nykøbing Mors — Tlf. 38 — 39 — 839

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Nykøbing Mors

EINAR LARSEN

Rosenholm Mineralvandsfabrik
Depot for Carlsberg og Kongens Bryghus
Tlf. 94 Nykøbing M.

BLYANTFABRIKEN VIKING

ISLANDS BRYGGE 63

København S.

A. J. Andersen

Havnegade 4
Nykøbing Mors

Aktieselskabet
„Hydor“
MASKINFABRIK

Haderslev

Hans Knudsen
JERN & STAALFORRETNING

Tlf. 3040 - 5 Lin.
Sønderborg

Esbjerg Tæppelager

Kongensgade 88 Tlf. 3811

OVE SCHOUSBO

Landinspektør
Esbjerg, Tlf. 30

Tømrer & Bygningsnedkeri

Skjoldsgade 96 . Esbjerg
Tlf. 4242

Oluf V. Christensen

Skelund Tlf. 69

H. ØSTGAARD

Dame- og Herreskræderi
Tlf. 19 Skelund

RANUM BY OG OMEGNS
SPAREKASSE

**JUNGS
BOGHANDEL**
STEPHAN AGGER

Skive.

Den nordslesvigske Folkebank

AKTIESELSKAB

Aabenraa

JYDSK DUNKEFABRIK A/S

Hedensted

KJELDEN & CO.

Bisquit Fabrik
Tlf. 51 Nr. Snede

Tlf. 51

Konrad Christensen

Gartner

Skæring pr. Hjortshøj

Sindal

A/M Fladstrand

Frederikshavn

Aktieselskabet

SKAGENS BANK

SPAREKASSEN

For
SKAGEN OG OMEGN

Brdr. Volkerts Fabrikker A/S

Kolding

Køb altid
PEGOR

*Kitler
Manchetskjorter
Pyjamas*

*Saa er De sikker paa at
faa Kvalitet for Pengene*

FAAS I FØRENDE FORRETNINGER
FABRIKERES HOS

PETER GORRISEN
VEJLE

K. Nørgaard Andersen
Smede- og Maskinforretning
Nørresnede Tlf. 100

Camo Fiskehjul
Carl Andersen
»Mosebo«
BJERRINGBRO

A/S SKAGEN KUL OG
TRÆLASTFORRETNING

Møbelbygningsarbejde udføres
Godballes eftf. H. Brande
Sørensen
HADSUND

André E. Bentsen

Klovborg Tlf. 49

Brdr. Danielsen
FREDERIKSHAVN

A/S Kolding
Exportslagteri
KOLDING

ARTHUR ANDERSEN
Jernvarefabrik
Tlf. Laasby 60

Aktieselskabet

Hørfabriken i Tommerup

SUNDVEJENS
BRYGGERI
Tlf. 514 Horsens Tlf. 514

WILLIAM LERCHE

Skagen Tlf. 321

V. ANDERSEN
Tømrer- og Snedkerforretning
Nørre Snede Tlf. 31

A/S Tapetfabriken »FIONA«
Faaborg

ODENSE
STAALSKIBSVÆRFT A/S

Faaborg
Andels
Svineslagteri

N. H. KRAGH
Konditor
NÆSTVED

POUL OLSEN
VORDINGBORG
Tlf. 220

Brdr. Madsen
Asnæs Maskinfabrik
Tlf. Asnæs 3 - 213

S. Alb. Andersen
Det rigtige Hjørne
Hjultorvet 9 Næstved

SPAREKASSEN FOR
VORDINGBORG OG OMEGN

Brødrene Hillers
Sjællands Jern & Staalforretning
Tlf. 1605 (12 Ledn.) Slagelse

A/S Sydsjællands
Frø-Kompagni
NÆSTVED
Tlf. 777 Tlf. 777

WILH. HANSEN
Ur- & chronometremager
STORE HEDINGE Tlf. 28

TELEGRAMHALLEN
Godtfred Larsen
SLAGELSE
Tlf. 165 Tlf. 1426

S. U. M. A/S
NÆSTVED

Undløse Mølle & Savværk
pr. Tølløse

Slagelse Valsemølle A/S

SPAREKASSEN
FOR
NÆSTVED OG OMEGN
Hjultorvet

Espergærde
Kontantforretning
C. Beck
Strandvejen 157 Espergærde

Reserveret
SLAGELSE

Sydsjællands Kaffebæreri
v/ P. E. Andersen
NÆSTVED

Alfred W. Knudsen
Kolonial - Isenkram - Brændsel
Sletten Tlf. Humlebæk 5

H. C. Lunge & Søn
SORØ

AKTIESELSKABET
LANDBRUGS- OG HANDELS-
BANKEN I VORDINGBORG

Maskinfabriken »Sjølund«
v. H. E. Sørensen
Sydmarken 6-8
Tlf. Søborg 2628-6390

Sorø Stakitfabrik
SORØ

VORDINGBORG
JERNSTØBERI og MASKIN-
FABRIK A/S

DUCON RADIO
Radio- og Gramofonmøbler
Gross. A. Jeppe Jensen
Rewentlovs-gade 8 . København

Aktieselskabet
Banken for Sorø og Omegn

AKTIESELSKABET
SKJELSKØR LAANE OG
DISCONTOBANK

A/S IVINKEL

Maaløv - Tlf. 377

Turen til Sverige

Foreningen Gestapofangerne samlede omkring 100 deltagere i turen til Sverige.

I Hälsingborg holdtes en smuk mindehøjtidelighed ved det mindesmærke, som de danske flygtninge har rejst i Stadsparken. Hjemmeværnets orkester spillede, den svenske operasanger Erik Sjöström og den blinde frihedskæmper Aage Christensen sang, og Hälsingborgs borgmester, direktør Anders Persson, talte:

— Vi har så let ved med værdis og beundring at mindes vore militære helte, men vi har i almindelighed vanskeligt ved at ofre nogen større interesse for dem, der som menige i rækkerne eller ved civilt arbejde udrettede det grundliggende arbejde for slutresultatet. De kvinder og mænd i Danmarks menige og civile hær, som I repræsenterer, er imidlertid endnu levende og propaganderer for de frie folks hårde vilje til at leve frit.

Foreningens formand, V. Clemmensen, takkede for Sveriges hjælp i de vanskelige år under besættelsen.

Om aftenen var Hälsingborg by vært ved en festmiddag på Ramlösa Brunnshotel, hvor der blev talt af revisor Steen Hansen og borgmester Anders Persson. Til festen indløb telegram fra Foreningen Bernadottes Tysklandsdetachment underskrevet af Maria Bernadotte samt et telegram fra tronfølgeren, prins Knud.

Dr. med. med ære

Læge Paul Thygesen, tidligere Neuengamme, forsvarede med ære sin doktordisputats den 28. maj.

Emnet var: The course of disseminatid clerosis.

Paul Thygesens afhandling beskæftigede sig med, hvordan sygdommen udvikler sig. Han har igenem halvandet år med tre ugers mellemrum nøje undersøgt 60 patienter og har herved kunnet gøre sine iagttagelser over, når sygdommen er i ro, og når den udvikler

sig. Derved har han bidraget til at give et mere nøjagtigt og fuldstændigt billede af lidelsens forløb. Om årsagerne til dens opståen kunne han derimod kun have hypoteser.

Politiken karakteriserer det foreliggende arbejde som »kæmpeindsats af disputatslæge.«

Han overvandt aldrig følgerne fra tysk k-z-lejr

En god og trofast kammerat, Hans Porse, Middelfart, er den 7. juni afgået ved døden kun 45 år gammel. Hans Porse blev taget af gestapo i foråret 1944, og efter at have gennemgået det sædvanlige nazistiske ritual, dels på Husmandsskolen i Odense, dels i Vestre fængsel, ført til Frøslev og derefter den 16.-9.-44 til Neuengamme, hvor han forblev til de hvide busser i april 45 hentede ham til Sverige. Han har i årene efter befrielsen ført en bitter kamp for at overvinde følgerne af nazisternes umenneskelige behandling, men altså forgæves. Døden har nu indhentet ham og befriet ham for flere lidelser.

Megen sympati og medfølelse samler sig i denne svære tid om hans efterladte hustru og deres 2 børn.

Hans Porse var et skattet medlem af bestyrelsen i landsforeningen af tidligere gestapofanger, hvor han gjorde et stort og uegennyttigt arbejde.

Han vil blive dybt savnet også der.

Æret være hans minde.

29. august i Nørreport Bio

Den 29. august vil af foreningen Gestapofangerne blive fejret ved en midnatskabaret i Nørreport Bio. Den tager sin begyndelse kl. 12 om aftenen, og da den 29. falder på en lørdag i år, og da det er lykkedes at få tilsagn om medvirken af en række af vore bedste kunstnere, skal aftenen nok give det ønskede overskud til foreningens arbejde.

Bl. a. har følgende kunstnere lo-

vet at medvirke: Ebbe Rode, Ib Schønberg, Ellen Gottschalh, Johs. Wahl, Palle Huld, Wandy Tworek, Aase Ziegler, Peter Kitter og den blinde frihedskæmper -sanger Aage Christensen. Musikken leveres af Richardt Irlinds orkester.

Billetprisen er 5 kr., hvilket jo er relativt billigt. Programmerne sælges til 1 kr. pr. stk.

INDHOLD:

	Side
Et brudstykke af sandheden.....	115
Jeg kan ikke hade et vildledt folk	121
Tysk erstatning til nazismens ofte	123
Werner Best nu konsulent	123
Dachau ønsker navneskifte.....	125
Samtale med unge tyskere	127
Han overvandt aldrig følgerne af tysk k-z-lejr.....	136

PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år. (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement.)

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30). Minerva 1336.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark, Sagelsegade 9, 2. sal, København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17.30—18.30).

Redaktionsudvalg: Seminarforstander Paul Holt, kaptajn Aage Eiter, pastor Poul Riis.

Indlæg, artikler, meddelelser, breve fra læserne m. v., der ønskes optaget i bladet, må være redaktionen i hænde senest den 25. i denne måned.

FORRETNINGSFØRE

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

MEMLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

Trykt i 13.100 eksemplarer.
Aflleveret til postvæsenet d. 14. juni